

Samtidig med, at det fastslås som ønskeligt gennem Udtykningslovgivningen at stræbe henimod Bevaring af væsentlig de samme Principper for Fordelingen af Jorden som hidtil og navnlig at bevare de egentlige Bøndergaardde som saadanne, samt at der ikke for at tilvejebringe et større Antal Husmandslobder er Grund til at foretage nogen principiel Forandring i de hidtil gældende, reelle Udtykningsregler, kan det Spørgsmaal rejstes, om man længere bør fastholde Adskillelsen mellem Hovedgaardsjord og Bønderjord, eller om ikke Tendensen i den nyere Lovgivning, der gaar ud paa at fjerne denne Forskel — jfr. saaledes navnlig fra den seneste Tid Lov af 8de Maj 1894 om Afgang til at afløse Tiender — nærmest maatte føre til, at man maatte ønske ogsaa her at komme bort fra denne Adskillelse. Naar man alligevel har ment at burde forlade Tanken herom, skyldes dette ikke saa meget de praktiske Vanskeligheder, der synes at frembyde sig, som at dens Gennemførelse vilde stride mod det Hovedprincip, Kommissionen foran (Sp. 2697—2700) udførlig har udviklet, og hvorefter Opgaven er at finde en Ordning, der saa vidt muligt bevarer og regulerer de nuværende Forhold med Hensyn til Forbejendommenes Fordeling i større og mindre Brug. Den Udvej kunde jo ganske vist synes at ligge nær, at give en Udtykningslov under et for „alle Ejendomme, hvis Hovedbedrift er Agerbrug“ og at dele Ejendommene — uden Hensyn til, om de efter deres Oprindelse bestaa af Hovedgaardsjord eller Bønderjord, udlagte Hovedparceller eller sammenlagte Biparceller — i Klasser efter deres Størrelse (2, 3 eller 4) og for hver Klasse at sætte en Grænse ned efter for Udtykning og opefter for Sammenlægning. Ved første Øjeblik synes Lighedsprincipet ved en Ordning som denne hævedet i strengeste Forstand; men ved en nærmere Betragtning vil man se, at man derved dels vilde komme til at lægge Vaand paa ikke saa mange Ejendomme, der hidtil havde været ganske fri for flige Vaand (sammenlagte Biparceller), dels — og det er Hovedsagen — vilde hæmme den frie Kjørelse, for hvilken der ogsaa paa dette Omraade maa være nogen Plads. Næst at fremhæve, at Udtykningsfaren maatte er mindre netop for de af sammenlagte Biparceller fremkomne Ejendomme, maa her henvises til Betydningen af, at der dog findes nogle Ejendomme, hvis Størrelse kan stifte efter de væskende Tiders Behov og eventuelt blive Genstand for Transaktioner, hvorved Vaand (s. Eks. Hovedparcellforpligtelsen for Gaarde, Pligtbuse), som det efter de foreliggende Omstændigheder maa anses for ønskeligt at kunne løse for een Ejendoms Vedkommende, oversføres paa en anden. Selve det, at man ved en Ordning som den foran skitserede, hvorved Regler for Udtykning af faste Ejendomme, der hidtil ikke have været undergivne Indskrænkninger i denne Henseende, opstilles, vil komme til at paalægge disse Ejendomme nye Vaand, synes derimod ikke at være nogen absolut Hindring, idet man ikke bør vige tilbage fra at foreslaa en Ordning, som man finder hensigtsmæssig, alene af den Grund, at man derved vil komme til at paalægge visse Ejendomme nye Vaand. Som man vil se af det følgende, har denne Opfattelse faaet en særlig Betydning ved Behandlingen af Spørgsmaalet om Hovedgaardernes Udtykning, idet man netop mener, at der her er Hensyn at tage. — Ønskeligheden af at bevare større Ejendomme, der kunne gaa i Spidsen for Udviklingen, og paa hvilke der paa Grund af de særlige Arbejder, der forefalde paa flige Ejendomme, kan være Brug for en større Arbejdskraft ogsaa paa Tider af Aaret, hvor det mindre Landbrug ikke har Brug for den — som maa anbefale Paalæggelsen af nye Vaand eller i alt Fald Stramning af ældre Vaand. Men medens der kun er Tale om en Kvantitetsforskel mellem, hvad man mener at turde anbefale som den fremtidige Regel for Hovedgaardens Udtykning, og den nu gældende Regel paa dette Omraade, vilde Ophævelsen af Forskellen mellem Bønderjord og anden Jord nødvendig medføre en Forandring af den hidt nævntes Kvalitet som Genstand for Omsætningen, idet Udjevningen selvfølgelig, naar den skulde gaa Haand i Haand med fortsatte Bestræbelser for at bevare Bøndergaardene, ikke kunde ske paa anden Maade end ved at sætte den for Udtykning af Bønderjord samme Grænse ogsaa for al anden Jord.

Vibeholdes Forskellen mellem Bønderjord og anden Jord, opstaar fremdeles det Spørgsmaal, hvorvidt det kan tillades at forene Bønderjord med Jord af anden Art. Der kan formentlig i saa Henseende ikke være nogen Betænkelighed ved at tillade en Forening af Biparceller af Bønderjord med Kjøbstadjord eller fraklippede Præstegaardsparceller, hvorimod dette fremdeles bør være Forbud mod at henlægge Bønderjord under en Hovedgaard. Dette Forbud har, som bekendt, efter den nu gældende Lovgivning den Udstrækning, at det overhovedet ikke er tilladt at lægge Bønderjord ind under Hovedgaardsjord, selv om den af Hovedgaardsjord bestaaende Ejendom, hvorunder Bøndergaardsjord ønskes lagt, kun er Biparcel af en Hovedgaard. Der synes dog at være nogen Grund til fremtidig at indskrænke dette almindelige Forbud til kun at gælde, naar Hovedgaardens